

Williams overgang

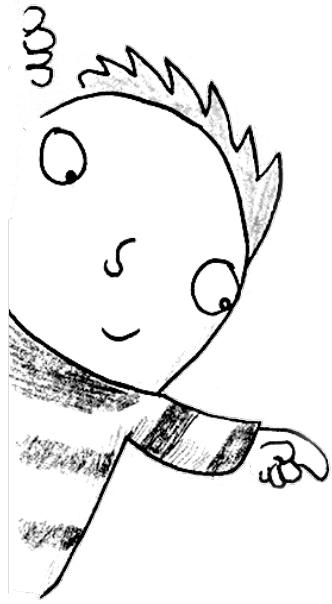
– fra børnehave
til skole

Dialogmateriale til det professionelle
samarbejde mellem børnehave og skole

dansk
center for
undervisningsmiljø

viden til praksis

Filmen og den tværfaglige dialog

Overgangen fra børnehave til skole er en spændende og udfordrende oplevelse for alle børn, og den har stor betydning for deres videre skolegang og fortsatte trivsel. Dette dialogmateriale tager pædagoger, børnehaveklasseledere og lærere igennem den fælles proces med at planlægge børnenes overgang mellem børnehave og skole.

Dialogmaterialet suppleres af animationsfilmen om William, hvor vi ser den vigtige overgang med barnets øjne. Filmen sætter tanker i gang om, hvordan det er at være barn og skulle starte i skole. Den lægger op til fælles refleksioner omkring dialogmaterialets temaer. Filmen om Williams overgang kan ses på www.dcum.dk/williams-overgang

I tilrettelæggelsen af aktiviteter og læringsforløb til overgangen mellem børnehave og skole er det vigtigt, at vi etablerer en fælles forståelse af den udviklingsopgave, børnene står over for i overgangen. Vi skal især have fokus på børnenes oplevelse og erfaringsdannelse. Dette dialogmateriale sigter mod en fælles tilrettelæggelse af gode lærings- og udviklingsforløb for børnene.

Dialogmaterialet består af tre dele

Fælles proces

Temaer 1 -6

Indsatsplan

Fælles proces børnehave og skole

Målet med processen er at finde centrale opmærksomhedspunkter ved børnenes overgang fra børnehave til skole samt beslutte og planlægge indsatser, der kan understøtte børnenes oplevelse af en god overgang.

Processen, som tager ca. 1½ time, gennemløbes af pædagoger, børnehaveklasseledere og lærere i fællesskab. Blandt deltagerne vælges en mødeleder. Tidsangivelserne kan ændres efter behov.

Forslag til proces

- 1 Se animationsfilmen
- 2 Notér dine egne indtryk fra filmen (2-3 minutter)
- 3 Tal sammen to og to (5-10 minutter)
- 4 Del jeres refleksioner (10 minutter)
- 5 Vælg et eller flere temaer. Tag gerne udgangspunkt i de 6 beskrevne temaer
- 6 Følg processen under temaerne
- 7 Brug indsatsplanen, som ligger bagerst i materialet

Tema 1

Forventninger til skolelivet – set med barnets øjne

Børn har mange og forskellige forventninger til at starte i skole og SFO. Vi voksne skal derfor være bevidste om, hvordan vi gennem fortællinger om skolelivet påvirker børnenes forestillinger om det at gå i skole

1. Hvad har indflydelse på børnenes forestilling om skolen og SFO? (Mors fortællinger om egen skoleoplevelse, store søskendes fortællinger om en lærer etc.)
2. Hvordan kan vi tale med børnene om deres forestillinger, forventninger, samt bekymringer om skolen?
3. På baggrund af jeres refleksioner – udvælg en eller flere indsatser/handlinger, hvormed vi kan give børnene positive forventninger til skolestarten.

! Husk at bruge indsatsplanen, som ligger bagerst i materialet

Tema 2

Oplevelse af at være kompetent – set med barnets øjne

Børn har behov for at opleve, at de høres til og er gode nok! Det er med til at udvikle barnets selvværd og giver følelsen af at høres til. Det er gode forudsætninger for at kunne mestre eventuelle bump på vejen og forandringer i en ny hverdag.

1. Hvordan skaber vi genkendelighed og sammenhæng, så børnene oplever:
  - en følelse af at høres til og være god nok
  - tryghed gennem etablering af f.eks. symboler i det fysiske rum

• tryghed gennem f.eks. lege, sange, emner etc.

2. På baggrund af jeres refleksioner – udvælg en eller flere indsatser/handlinger som kan styrke børnenes oplevelse af at være kompetente!

! Husk at bruge indsatsplanen, som ligger bagerst i materialet

Afkodning

– set med barnets øjne

Når man starter et nyt sted, kan der være rigtig meget, som forandrer sig. I filmen ser vi flere steder, at William er en anelse uforstående overfor, hvad der sker omkring ham. Det kan nogen gange være overvældende og ressourcekrævende for barnet.

1. Hvad er indforstået viden hos os, og hvilke institutionelle koder tager vi for givet? (at få ordet, turtagning, legeregler, konflikthåndterings-redskaber, ligge på gulvet og arbejde mv.)
2. Hvilke regler er gode at kende, og skal vi f.eks have fælles regler på hver side af overgangen?
3. Hvorfor er disse regler vigtige – hvad understøtter de i barnets overgang?
4. På baggrund af jeres refleksioner – udvælg en eller flere indsatser/handlinger til samarbejdet om afkodning!

! Husk at bruge indsatsplanen, som ligger bagerst i materialet

Relationer og venskaber

– set med barnets øjne

At blive accepteret i fællesskabet er noget, der optager både børn og forældre i forbindelse med skolestart – er der en god ven til netop mig/barnet – om de kan finde ud af de nye lege, man leger i skolen – om de kommer til at lave ballade og dermed får skæld ud.

1. Hvilke handlekompetencer er vigtige for børnene at opøve for at få succes med nye relationer og være åbne over for fællesskabet?
2. Hvilken betydning har forældrene? Hvad kan børnene tænke, at forældrene kan hjælpe med?
3. På baggrund af jeres refleksioner – udvælg en eller flere indsatser/handlinger til samarbejdet om børnenes relationer og venskaber.

! Husk at bruge indsatsplanen, som ligger bagerst i materialet

Tema 5

Skolestartere med særlige behov – set med barnets øjne

”Skolestartere med særlige behov” er et kontekstafhængigt begreb og rummer en mangfoldighed af børn. Man kan ikke sætte børnene på en formel, men når vi møder dem, er vi ikke i tvivl om, at der er noget på spil i forhold til deres trivsel. De slår ofte ud på mistrivsel-indikatorer i børnehaven, og samarbejdet i overgangen bliver derfor afgørende for en god start.

1. Hvordan samarbejder vi allerede (børnehaven/skolen) om børn i en sårbar/udsat position?
2. Hvilke erfaringer har vi med at inddrage børnene og deres forældre i samarbejdet?
3. Hvordan får vi sat fokus på børnenes styrker og skabt rum til dem i fællesskabet?
4. På baggrund af jeres refleksioner – udvælg en eller flere indsatser/handlinger til samarbejdet om de bedste forudsætninger for en god skolestart for børn med særlige behov og deres familier

! Husk at bruge indsatsplanen, som ligger bagerst i materialet

Tema 6

De betydningsfulde forældre – set med barnets øjne

Forældrene har stor betydning, for at vi sammen kan lykkes med at skabe gode overgange for børnene. Kendskab og relationer til hinanden i forældregruppen, kan have afgørende betydning for hvordan børnefællesskabet trives, hvordan konflikter mellem børnene tackles, hvordan man taler sammen etc. Jo bedre forældre kender hinanden og børnegruppen, desto mindre mobning og færre misforståelser, usikkerheder og frustrationer opstår der. Relationer gør det nemmere og mere legitimt at tage kontakt, hvis der opstår konflikter eller undren.

1. Hvilke gode erfaringer har vi allerede omkring styrkelsen af forældrenettverket?
2. Hvilke emner vil være gode at sætte fælles fokus på i styrkelsen af samarbejdet i og omkring forældrenettverk?

3. Hvordan kan vi på tværs af overgangen være med til at styrke kendskab til hinanden: I forældregruppen, børnegruppen, fællesskabet og det vi er sammen om?
4. På baggrund af jeres refleksioner: udvælg en eller flere indsatser/handlinger til samarbejdet om styrkelsen af forældrenettverket!

! Husk at bruge indsatsplanen, som ligger bagerst i materialet

Udgivet i samarbejde med

Udgivet

Januar 2016

Udgiver

Dansk Center for Undervisningsmiljø
www.dcum.dk

Redaktion

Christian Rudbeck
Kommunikationskonsulent, DCUM

Jannie Moon Lindskov
Centerleder, DCUM

Pernille Damgaard Freund
Pædagogisk konsulent, Vejle Kommune

Heidi Tobberup Skipper
Pædagogisk chefkonsulent, Viborg Kommune

Cita Ammitzbøll
Konsulent, Viborg Kommune

Mette Madelaire
Læringskonsulent, Inklusionsteamet,
Undervisningsministeriet

Illustrationer

Michael Eriksen, Vejle Kommune

Grafisk design

Vokseværk
www.vokseverk.dk

Tryk

GP-TRYK
www.GP-TRYK.dk

1. oplag: 2000
ISBN nr. 978-87-92007-77-3

viden til praksis

dcum.dk